

„Edinost“

zhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto . . . . . 24 kron
za pol leta . . . . . 12 „
za četrt leta . . . . . 6 „
za en mesec . . . . . 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po-tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nve.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nve.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč:

Oglasi

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana osmrtnice in javne zahvale določeni oglasni itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upraviništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Tru.

Jezikovne razmere na c. kr. oblastih v Kopru.

Politiški okraj Koper šteje tri petine Hrvatov in Slovencev in dve petini Italijanov, a sodni okraj Koper sam sestoji iz dobrih dveh tretjin Slovencev in Hrvatov ter iz ene tretjine Italijanov.

Sodé po tem številnem razmerju — ki bi se ob pravičnem štetju pač še spremenilo Slovencev in Hrvatov, a nikakor ne Italijanov v prilog, — mislil bi človek, da pač tudi jezikovne razmere na dotičnih c. k. oblastih odgovarjajo temu razmerju.

Kaka zmota! Že vnanje lice na teh c. kr. oblastih kaže kakor bi bili kje tam notri v Siciliji ali Kalabriji. Po tem vnanjem licu soditi, bi si pač nikdo ne mogel misliti, da so ti c. kr. uradi in c. kr. oblasti namenjene prebivalstvu, ki po ogromni večini govori slovenski ali hrvaški jezik.

Vsi napisi so izključno italijanski!

Nič ali malo boljše od vnanjega lica je notranja uredba.

Poglejmo najprvo c. kr. okrajno glavarstvo!

Poleg okrajnega glavarja samega — bolje: namestniškega svetnika — so samo dva, trije uradniki, ki poznajo naš jezik. Vsem drugim je slovenski oziroma hrvaški jezik — deveta dežela! In med temi slednjimi sta tudi okrajni zdravnik in okrajni živinozdravnik, torej funkcionarja, ki imata v 99 od 100 slučajev opravila z našim ljudstvom. In ne treba praviti, kako tesno so opravila zdravnika in živinozdravnika spojena s telesno oziroma gmotno blaginjo ljudstva! In ako pomislimo, da se ta dvojna blaginja da povspesovati le po sodelovanju ljudstva samega z javnimi funkcionarji, v kar je zopet neizogibni pogoj, da se dobro umejo med seboj, potem ne treba posebné bistrosti, da umemo, kako je ljudstvo v trajni škodi, ako ima javnih funkcionarjev, ki se niti ne morejo sporazumeti z njim!!! In najstrožja sodba ne bo prestroga oziroma, ki nastavlja funkcionarje, ki bi morali delovati za ljudstvo med ljudstvom, a ne znajo jezika ljudstva!!

To bi bilo res naravnost smešno, ko bi ne bilo prežalostno, da zdravnik ne ume bolnika, in bolnik ne ume zdravnika. Take raz-

mere bi se zamoglo imenovati k večjemu — turške!

Temu razmerju odgovarja seveda tudi uradovanje, kolikor se dostaje jezikovne strani.

Ko se stranke zasušujejo na zapisnik, se to ne godi nikdar v našem jeziku. Tudi slovenske izjave strank se zapisujejo vedno in dosledno le italijanski. In samo ob sebi je umevno, da stranke dobivajo tudi samo italijanske rešitve. Sploh: da-si je politični okraj koperski po ogromni večini slovenski, uraduje c. kr. okrajno glavarstvo v Kopru vendar po ogromni večini — italijanski!

Vendar bi mogli biti še zadovoljni, ako bi bile na drugih c. kr. uradih in oblastih v Kopru vsaj take razmere, kakor so na okrajnem glavarstvu!

Uprav škandalozne razmere so v c. kr. davkarji. Gola resnica je, da tu naš človek niti davka ne more plačati v svojem jeziku. Našega jezika tu sploh ne poznajo in odkar svet stoji, c. kr. davkarji v Kopru menda še ni izdala slovenskega plačilnega naloga, slovenske pobotnice ali slovenskega opominkega lista. Tu poznajo samo »ordine di pagamento«, »quitanza« in »monitorio«. Slovenskim občanom dopisujejo — nemški itd.

A treba je pomisliti, da je načelnik c. kr. davkarje v Kopru naš človek, pravijo celo, da je zaveden Slovenec! Kako naj si torej tolnačimo to čudno stanje? Ali ima gospod davkar ukaz od zgoraj, da ne sme slovenski uradovati, ali se boji svojih podrejenih uradnikov?! Ker čudno, jako čudno se more dozdevati vsakomur, da ravno na c. k. davkarji v Kopru vlada največja animoznost proti našemu jeziku, četudi je c. kr. davkar sam — Slovenec! Menimo pač, da je tem razmeram kriv oni uradnik, ki je znan po svojem italijanskem in slavofobskem mišljenju. Zato bi bilo dobro, ako bi naši poslanci poskrbeli, da vlada omenjenega gospoda pošlje kam tja v južne Tirole, da si nekoliko ohladi svojo italijansko krv!

Nič boljše ali še slabše — ko bi sploh bilo mogoče, da je slabše — nego na c. kr. davkarji, so razmere pri finančnih organih in oblastih. Finančni nadzornik in finančni komisar obhajeta s strankami — italijanski, s slovenskimi občanami dopisujeta italijanski ali nemški, samo ne — slovenski!

(Zvršetak pride.)

Gledala sem naravnost v luč, a trepalnice so mi vendar vedno lezle vkup. Vsa moja prejšnja razburjenost se je pretvorila v težko trudnost. Bilo je, kakor da imam svinec v udih.

Naposled smo ~~ipak~~ dospeli do prve postaje. Sprevodnik je odprl vrata in mi pomagal venkaj. Zaspano sem oddala vratarju svoj listek in s težkimi, negotovimi koraki odšla iz male, bomo razsvetljene postaje.

Hiša moje tete je bila dobro četrto ure od kolodvorja. Teško in zaspano sem šla po temni, novonastiti cesti. Mislila nisem nič, samo mehanično sem prestavljala noge. Veliko spicasto kamenje mi je skozi čevlje obilo in ranilo prste, ~~par~~krat sem zašla v jarek ali pa sem se zaletela ob cestne kamne, ki so stali ob straneh.

Počasi sem šla naprej in nazadnje vendarle stala pred tetino hišo. Vse mirno in tiho. Nikakega glasu, nikjer nobene luči.

Pobrala sem kamen in pričela z njim nabijati na vrata. Bobnala sem, bobnala sem, a še le čez dolgo začula v veži tetin glas.

— Kdo je? —

— Jaz! — sem dejala trudno.

— Kdo-o-o? —

— Lenka! —

Odprla je večna vrata. Bila je le na pol oblečena, v jedni roki je držala lojevo

Zborovanje pošarskega društva na Dunaju.

(Iz pošarskih krogov.)

Dne 6. t. m. se je vršilo zborovanje pošarskega društva vse Avstrije v redutni dvorani na Dunaju. Točno ob 10. uri predpoludne je poštar Bar z Češkega otvoril zborovanje. Pozdravivši vse navzoče je omenil vzrok zborovanju ter naznanil, da je osebno navzočih 1450 in 2800 pa pooblaščenih. Ko se je predsedništvo konstituiralo, prevzel je poštar Bar zopet besedo ter predstavil zboru gospoda policijskega komisarja kakor zastopnika oblasti, 15 državnih poslancev, 7 odposlancev časnikov in slednjič ravno prišedšega župana dunajskega, gospoda dra. Luegerja.

Gospod župan je pozdravil navzoče zborovalce ter rekel: Veseli me, da ste ravno Beč izvolili za svojo zborovanje. Mnogoštevilni obisk mi je porok, da je vaše stanje zares neznosno. Vprašanje želodeca je življenjsko vprašanje. Bodite zagotovljeni, da se bom potegoval — kolikor je v moji moči — za zboljšanje tega stanja ter vam voščim obilo uspeha.

Jaz ne morem slediti vašemu zborovanju zaradi obilega posla, pričakujem pa, da se mi ustmeno sporoči o izidu.

Tem besedam so sledili slava-klici in gospod župan se je poslovil.

Predsednik je dal prvo besedo gospodu poštarju iz St. Vida na Nižje Avstrijskem. Ko je ta začel govoriti o prejetih beneficijah o odpravljenju pisemskih dostavnin povodom spojitve predmestja St. Vid z glavnim mestom Dunajem, začeli so oni upiti: Mi nismo nič vdobili! Mi nismo Dunajčani! Konec! In to je trajalo toliko časa, da je moral zapustiti oder ter oditi.

Za njim je prišel poštar Hanusch iz Polieke. Ta je rekel, da lepi časi pošarskega stanu so isto tako minuli, kakor 19. stoletje. Tam, kjer so lepi pošarski prostori, se nastavljajo uradniki in poštarjem ne ostaja drugega, nego da gledajo za njimi. Oni dobivajo le njih lačni donesek, sicer se pa vse podražlja. V tem slučaju se ni čuditi, ako se dogajajo defraudacije in se ni čuditi, ako se dogajajo slučajji kakor pred kratkim eden, ko so porotniki oprostili nekega poštarja. So tudi slučajji, ko poštarju po odbitju plačila za stanovanje ostaja 56 kron na mesec za druge živ-

ljenske potrebe, a kdo naj živi stem?! (Čujte!) Mi moramo biti dandanes umetniki življenja, ako nočemo postati defraudantje (Prav res!) Govornik je slikal potem izid zborovanja prvega pošarskega društva leta 1873 in drugega leta 1893 ter je rekel, da smo povsod na ministerstvu ostali le pri obljubah in zagotovilih. Ali zdaj se ne bomo dajali več za nos voditi; mi bomo sicer svoj posel naprej opravljali, ali to ne zaradi naših predpostavljanih, marveč za našo lepo domovino in našega presvitlega cesarja. (Burno pritrdjevanje.) Danes smo vdobili brzojavko z besedami: «Gori k sreči, h končni zmagi — trpeči delavei iz Češkega». Jaz tudi vam kličem, so-bratje: Gori k sreči in končni zmagi. Mi zahtevamo pravico za pravico in naše geslo bodi: «Zahvala ali prokletstvo».

Poštni opravilež Mitterhanzer iz Mondsee-a je opisoval stanje svojih tovarišev in stavil konkretne predloge in prošnje.

Poštar Fran Phul iz Burgsteina, referent pošarskega društva na trgovskem ministerstvu je naslikal to vprašanje od začetka ter rekel, da se ni smeti več zanašati na obljube in zagotovila, ker imamo, žalibog, o tem prevelikihkušenj. Za to, da se poštarjem ni izvršila nobena prošnja, vzeli so jim še zadnje postranske dohodke z izgovorom, da so poštarji sami rekli, da ta donesek ni več času primeren.

Gospica Hemmer (poštna ekspeditorka) iz Kovarov je zelo satirično slikala stanje poštarjev in poštne ekspeditorkice. Me smo bele sužnje, je rekla. V vseh slojih človeškega življenja se oživlja humaniteta, samo pri nas starih, slabih se noče ganiti. Koliko naših slug je zavidanih od nas, ker so bolj plačani nego mi, njih predpostavljani! Oni, kakor naši podložni so vdobili naslov poduradnika in mi? Nočem izgovoriti naslova. Oni imajo plače 400, 600 in 700 ter kvinkvinalne doklade, in mi 200, 300, 400 in 500 gld. brez doklad. Kaj se tirja od njih in kaj od nas, tega ne bom pravila, ker me je sram. Naj mi zdaj še reče kdo, da tako drastični odnošaji niso mogoči v Avstriji! Seve, poštni erar se počuti zraven tega prav dobro. Odpira pošto za pošto, daje 150 gld. na leto plače, jemlje kavejjo, mobilje za pošto daje poštar, erar daje samo nekaj vezanih knjig poštne zakonov in pošta je tu! Jaz sem zelo ljubila svoj poklic, moj ideal ni bil drugega,

eami. Bila sem zelo, zelo tepena, vse dopoldne sem morala klečati sredi sobe.

Očeta je glava bolela od pijače, sredi čela je imel veliko prasko, mati pa je imela v obrazu višnjeve lise. Kadar sta šla mimo mene, vselej sta me sunila z nogo. Ko me nista našla v noči doma, sta se ~~ipak~~ prestrašila. Iskala sta me po ulicah in oče je že hotel iti na policijo.

Ona ~~afeta~~ me je stala mnogo solz in udarecev. Dan na dan sem bila psovana in tepena.

Postala sem ~~apatična~~ za vse. Tepli so me, suvali so me, a jaz sem jedva čutila. Moje telo je bilo vedno vse pokrito z modrikastimi, z umazanimi rumenimi obrobjenimi lisami.

Samo v šoli sem živela. Bila sem najveselejša, najzavejša, včasih čisto razposajena in navihana, med vsemi. Niti z daleč se mi ni poznalo, da mi je doma palica vsakdanje darilo.

Ne vem, morda sem tudi zaslužila ono ravnanje. Moji pojmi o smeti in ne smeti so bili nejasni, zmešani in topi. Danes sem bila tepena zaradi tega, jutri zaradi nasprotnega. Da sem le kaj ubila, zgubila, raztrgala, ni bilo milosti; bila sem v vseh teh slučajih tako gotovo natepena, kakor amen v očenašu.

(Pride še.)

PODLISTEK

14

Moja prijateljica.

Piše Kopriva.

Kakor blisk mi je zasvetila nova rešilna misel.

Teta!

Da, teta! Bila je dobra, blaga, stara žena, vedno vesela in dobre volje. Za-me je bil vselej praznik, kadar sem smela za par dni k njej. Nikdar me ni psovala in tepla. Ne daleč od mesta je imela malo kmetijo; voznja z železnico je stala do tje samo 10 krajevarjev.

Trdno sem stisnila pest z svojo desetico in kmalu sem bila na kolodvoru.

Bilo je že skoro polnoči, zadnji vlak je imel oditi vsaki trenutek. Kupila sem si vozni listek in odšla na peron. Prav nič se nisem bala. Uradniki so me sicer nekoliko začudjeni opazovali, a ker sem jako pogumno stopala okrog, me ni nihče zaustavil.

Nekaj drugih ljudi je čakalo na odhod. Pridružila sem se neki ženi in stopila za njo v voz. Pozabila sem vse ostale brižnosti, zdela sem se sama sebi jako pogumna in delala sem naert, da se kar tako naravnost odpeljem prav, prav daleč v svet, bilo makari tudi do Dunaja. Mirno sem sedela v svojem kotu in se jako trudila, da me zaspanec ne premaga.

nebo biti poštena in izvrstna odpraviteljica, kakor je bil moj umrlj oče. Ali zdaj sem vse odložila, jaz in mojih 5 sester smo bile položene na poštni altar. Naše stanje je podobno otroku Humel na Dunaju.

Ko je izgovorila te besede, poklical jo je policijski komisar k redu. Svoj govor je zaključila s prošnjo, da bi se poštini ekspektorator pripoznala kvinkvinalna doklada in da bi bile nastavljene z dekretom.

Poštari Peter Musil iz Krakovega je srečen, ker od ministerstva ni tu nikdo, ki bi nas — kakor pred 7 leti — osrečil z besedo »Sreča gori« in nas s tem pomiril. V tem je videti dobro znamenje za dober uspeh današnjega zborovanja.

(Zvršetak pride.)

Politični pregled.

PRST, 23. marca 1900.

Spravna konferenca. O plenarni seji oddelka za Češko dne 21. prihajajo še le sedaj poročila o dogodku, ki je jako važen, katerega pa je vladno razglasilo kar potajilo, da si se tiče ministerskega predsednika samega. To je ravno karakteristično za postopanje sedanjih vlade, ker kaže, kako se ista izogiblje v strahu, da ne bi zadela na občutljivost Nemcev. V rečeni seji so namreč češki delegatje zahtevali kategorično, naj vlada pove, kaj in kako misli z restituiranjem češkega notranjega jezika in gospod Körber je res izjavil, da vlada je pripravljena zopet uvesti češki notranji jezik, ako se s tem napravi mir. Posl. dr. Kaizl je vsled te izjave ministerskega predsednika takoj konstatiral, da je mir v deželi res odvisen od te institucije, in se pozivlja vlada, naj svojo enunciacijo skoro uresniči.

Ves ta dogodek pa je vladno razglasilo jednostavno potajilo. To čudno postopanje pa je bilo češkim poslancem in veleposestnikom v povod, da hočejo kategorično zahtevati, naj vlada poskrbi za resnično sporočilo o svoji lastni izjavi.

Včeraj je bila zadnja seja, vsaj za sedaj. Izvolili so dva pododseka. Jednemu je naloga, naj proučuje vprašanje o rabi jezikov na državnih uradih, drugemu, da prouči vprašanje šol za narodne manjšine. Na nadaljnji ponovni razpravi o rabi jezikov na avtonomnih oblastih je došlo do sporazumljenja, izvemši dve točki. Tudi prvih 5 točk poročila o prenosu volilnega reda za deželni zbor češki so odobrili.

Sedaj nastane torej pavza, dokler bo trajalo deželnozborsko zasedanje. V tem in onem se je res doseglo sporazumljenje, oziroma zblizanje nazorov, ali v glavnem, od katerega je zavisno vse, še ni jasnosti: kdaj in v kolikem obsegu misli vlada zopet uvesti češki notranji jezik? Dokler ne bo jasnosti v tem pogledu, ostaja uspeh vse akcije problematičen. Vlada bi sicer rada, kakor je sediti po gori omenjeni izjavi Körberjevi, ali — se boji Nemcev. Istotako je odločila volja Nemcev proti Čehom gledé nadaljevanja pravnih konferenc.

Čehi so zahtevali, naj se konference nadaljujejo v Pragi tudi med zasedanjem deželnega zbora, a Nemci so se uprli temu in zgodilo se je kakor so hoteli oni. Da, strah pred Nemci, to je bila od nekdanj barikada na potu do miru in zadovoljnosti narodov.

Vojna v južni Afriki. Najnovejša sporočila govore o dveh uspehih Burov, oziroma občutnih porazih angleške vojske, kakor morejo čitatelji razvideti iz brozjavnih poročil. Ti uspehi Burov kažejo, da njih odpor še ni zlomljen. Res je sicer, da — le z žalostnim srem izrekamo to svoje domnevanje — je skoro ugasnila nada do končnega vspeha Burov, nada, da bi odbili vojsko, ki se je dvignila nad nje, da jim uniči svobodo domovine. Ali najnovejša uspeha Burov kažejo tudi, da prelivanju krvi še dolgo ne bo konec. In Evropa gleda mirno to klanje, da-si ve, kako nagibi vodijo Angleže od nekdanj v vsej njih kolonialni politiki: nagibi, ki so sramotni, nagibi kramarske požrešnosti. Evropa ve, da so tudi sedanj vojno v južni Afriki provzročili borzni spekulanti. A kdaj so bili spekulanti nositelji morale?

Ta vojna je torej skrajno nemoralna. A nikdo se ne gane, da bi zaklical »stoj« tej nemoralnosti, nikdo ne misli na to, da se je pred nekoliko mesece vršila mirovna konferenca v Haagu. Kje so človekoljubna načela te konference? Naravnost klasično je, kakor je zvezni svet švicarski odklonil posredovanje. Menil je namreč, da bi rad, srčno rad, ali ne more, ker je Anglija že izrekla, da ne vsprejme ni-

kakega posredovanja. Ta je lepa! Ako pravi tat, da ne dovoli, da bi ga kdo motil na tatvini, pa bi ga morali — po tej švicarski logiki — pustiti, da krade dalje. O Evropa, Evropa, kako stara postajaš!!

Tržaške vesti.

Politično društvo »Edinost« priredi naslednje volilne shode: V nedeljo dne 25. t. m. v Škedenju v prostorih g. Sancin-Čemot; v Rocolu v prostorih g. Prašelnja; v Kolonji »pri Matevžu«. Na dnevnem redu bo razgovor o volitvah ter proglašenje kandidata za dotične okraje.

Začetek shodom bo ob 4. uri popoldne.

Volitve v tržaški okolici. Taki smo mi Slovenci: ali navdušeni s plamenom, ali pa malodušni do obupavanja. Ali vrisamo, ali pa se jočemo. Ali optimisti, katerim se smeje prijazno vse na okrog, ali pesimisti, ki vidimo vse črno. Vedno smo v ekstremih. Tako moremo opazovati tudi v sedanjem volilnem gibanju. Nekaterim se zdi, da je vse zgubljeno, da ne bomo mogli vzdržati svojih pozicij pred nasilno agitacijo Italijanov, drugi pa se vesele, da letos agitacija nasprotnikov ne bo tako huda — da, celó takih je, ki sodijo, da se Italijani sploh ne udeležijo volitev v okolici in da bomo torej zmagali igraje!! — Mi pa menimo, da nimajo prav oni, ki vidijo stvar vso črno, in nimajo prav oni, ki jo vidijo svetlo. Ampak stvari stoje tako, da bo borba huda jako huda v vseh okrajih, da ne smemo biti torej lahko mišljeni, ker bi se utegnili hudo maščevati. In morda ravno tista tišina, ki vlada na nasprotni strani, bi nas klicala na skrajno pozornost. Pa bi nasprotniki kar abdicirali v okolici, na to ni misliti, ker — bodimo odkritostni — jima niti ne treba. Če pa bo agitacija morda manje hrupna, nego je bila prošla leta, pa bo toliko intenzivnejša. In ta je nevarnejša. Istotako pa nimamo mi najmanjšega vzroka, da bi obupavali. Sodba naša je torej ta, da treba delati in z vso odločnostjo izvesti to volilno borbo v trdni veri, da moremo zmagati na vsej črti, ako zaresno hočemo.

Občinske volitve tržaške v parlamentu. Ko je bil naš magistrat odbil a limine vse slovenske reklamacije in sicer z gorostasnim utemeljevanjem, da slovenski jezik ni jezik občine, so se zavzeli za stvar tudi naši poslanci v parlamentu na Dunaju. Posl. Spinčič, Laginja in tovariši so interpelirali ministra za notranje stvari radi takega postopanja mestnega magistrata z slovenskimi volilci. Podavši nekoliko zgodovine o reklamacijem postopanju o prejšnjih volitvah in naglasivši še posebno, da je o zadnjih volitvah leta 1896 sam zastopnik vlade povdarjal v mestnem svetu, da volilne stvari spadajo v prenešeni delokrog, torej v področje državne oblasti, pravijo interpelantje o gori omenjenem odloku, da ta odlok — došel od oblasti, katere členi so od najvišjih funkcionarjev v Primorju pohvaljeni kakor dobri in skrbni za tržaške Slovence — pomenja hudo kršenje toliko po državnih ustavnih zakonih zajamčenih in naravnih pravic in gori navedene ustave mestne provincije tržaške, v kateri ni nikjer rečeno, v katerem jeziku je ulagati prigovore proti volilnim listam, kolikor tudi kršenje narodne zavesti Slovencev, ki že nad tisoč let živene na tržaških tleh in katerih jezik je tudi jezik občine-provincije tržaške. Nadalje pravijo interpelantje, da so se na prejšnjih volitvah v Trstu godila huda kršenja prava in zakona; da se je mestnemu magistratu z oziroma na fabriciranje novih občanov javno očitala neobjektivnost ter da gre tu za volilno pravico stotin in stotin državljanov. In še s posebnim ozirom na to, da so se volilni dnevi določili, predno so bili rešeni prigovori proti volilnim listam, so vprašali interpelantje, da-li je gospod minister pri volji odrediti, da se bo volilni čin v Trstu že v stadiju reklamacijskega postopanja in v določanju volilnih dnevov vršil po pravici in zakonu?!

Kakor znano, je slavni mestni magistrat kmalo na to lepo odjental in je rešil reklamacije, kakor se spodobi.

Analfabeti — v Trstu!! Pišejo nam: Pred dvema leti sem bil na vojaških vajah v Trstu. Podelili so mi bili tako službo, da sem mogel opazovati nivo omike svojih tovarišev-rezervistov. In čujte, kaj sem doživel. Morda mi ne boste verjeli. In tega vam niti ne mo-

rem zameriti, ker bi jaz tudi ne verjel, ako ne bi bil sam doživel. Konstatirali smo namreč, da med rezervisti iz slovenskih okrajev, kjer torej — po zatrdilih laških listov — morajo živeti sami barbarski ljudje, iz okrajev Logatec, Sežana, Postojna, Gorica, ki, kakor znano, pripadajo k dopolnilnemu okraju našega primorskega pešpolka št. 97, jih je bilo le kakih 4 ali 5, ki se niso znali podpisati, dočim je bilo med rezervisti iz šolskega okrožja tržaškega prav velik odstotek, ki se niso znali podpisati!! Natančnega števila se ne spominjam več, ali bila je najmanj tretjina analfabetov!!

Naš gospod podpolkovnik je kar z rokama udaril nad glavo samega strmenja.

Že g. dr. Gregorin je menda konstatiral svojedobno nekje, da v šolskem okrožju tržaškem je blizu 50% odstotkov otrok, ki ne pohajajo nobene šole; nedavno je celo v »Pecolu« neki delavec povdarjal potrebo — in sicer je bilo to o priliki, ko je mestni svet razpravljal o ustanovitvi šolskega vrtea v »bošketu« — da bi se v mestu snovali otroški vrteci, ker je tu mnogo otrok, ki rasejo brez vsake vzgoje in brez pouka; sledujoč je list »Avanti« pred par dnevi apostrofiriral »Lego«, naj bi raje skrbela za analfabete v Trstu, nego pa da lovi hrvaške otroke po Istri.

Dejstvo je torej tu, da imamo lep odstotek analfabetov: ob zatonu stoletja prosvete in v mestu, katero upravljajo sinovi stare kulture!! Kako spričevalo za te gospode upravitelje! In kaka obtožba proti »Legi«!! Ako bi bilo to res kulturno društvo, skrbelo bi za širjenje kulture med svojim ljudstvom. Ali »Lega« ne dela tega, ona se bavi le z lovom na slovenske duše! Množica tržaških analfabetov v dokaz, da »Lega« le profanira one kulturne in humanitarne cilje, o katerih govori vedno in da je le agresivno, agitatorično in politično društvo. Da, da, tržaški analfabetje govore svoj glas, umeven in za »kulturno« gospodo ne baš časten govor. Le žal, da tega govora nočejo umeti prav nič oni, ki — se bojé rešiti naše tržaško šolsko vprašanje.

Nov odvetnik. Dr. Šime Kurelić, župan pazinski, dovršil je 20. t. m. na tukajšnjem višim sodišču odvetniški izpit s prav dobrim uspehom ter je dne 22. t. m. na istem sodišču položil odvetniško prisego. Svojo odvetniško pisarno odpre v Pazinu. Čestitimo rodoljuba najiskreneje naše čestitke!

Povodom instalacije novega barkovljanskega župnika se bo vršila prihodnjo nedeljo slovesna sveta maša ob 9. uri popoldne v župni cerkvi v Barkovljah. Mešani zbor »Adrije« bo pel Hladnikovo mašo »Tvoja so nebesa«.

Kaj je v Škedenju mogoče! Pišejo nam: Bilo je nekega večera v zadnjem tednu predpusta, ko so četirica naših Škedenjcev po stari navadi — da-li je ta navada lepa ali grda, nočemo preiskovati tu — prišli maskirani v neko gostilno. Konstatirali pa moram, da so mirno poseli k mizi in da se je družba vedla povsem dostojno, tako, da ni bilo nikakega povoda, da bi se mogel kdo spodtikati. Tem bolj se moramo čuditi postopanju naših redarjev o tej priliki. Prišedši v gostilno, so takoj trdo prišli našo družbo in so zahtevali v najodurnejem tonu, naj snamemo maske. To postopanje stražarjev je bilo — tako se nam zdi — nasprotno veljavnim predpisom. Nam vsaj se zdi, da dolžnost redarju je, ako se mu zdi kaka maska sumljiva, da jo odvede na komisarijat, nikakor pa nima pravice zahtevati v javnem lokal, naj sname krinko. Tako postopanje je nepravilno, ker bi moglo provzročiti neprijetnih prizorov in v gotovih slučajih tudi dotičnike zavesti v kolizije z redarji in po tem tudi z kazenskimi zakonom. Prosili bi torej slavno c. kr. redarstveno oblast, naj da svojim organom natančnejih informacij v tem pogledu.

Dijak, ki je izvršil gimnazijo išče stanovanje in hrano pri kaki ugledni družini od 1. maja naprej.

Pes je ugriznil včeraj v jutro 24-letnega Alojzija Kajtana z Grete št. 10, opoludne pa drugi pes 34-letnega Emilija Mušetičiča iz ulice Madonnina št. 22. Oba sta šla na zdravniško postajo, kjer so jima izžgali rane.

Okrajna bolniška blagajna. Zadnji teden je bilo prijavljenih 633 slučajev bolezni, 632 oseb je bilo proglašanih, da so zdrave, 1152 jih je nadalje ostalo v zdravljenju. Med poslednjimi je 154 takih bolnikov, ki so ponesrečili na delu. Predstopkov proti redpisom zdravnikov je bilo 208. Na bol-

niških podporah se je izplačalo tekom zadnjega tedna 14.732.02 kron.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 12.0, ob 2. uri popoldne 13.8 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 757.6 — Danes plima ob — pop.: oseka ob 9.46 predp.

Vesti iz ostale Primorske.

× Osebna vest. Knez in nadškof kardinal dr. Missia se je povrnil iz škofovskih konferencij, ki so se te dni vršile na Dunaju, zopet v Gorico.

× Škandalozno stanje. Iz okolice koperske nam pišejo: Nihče nemore tajiti, da je ni pokrajine, ki bi bila tako zapuščena, kakor je res tužna Istra. Da italijanski deželni odbor ne skrbi za Istro, to ni vse nazadnje nič čudnega, ker se tako poznamo; da pa je tudi vlada brezbržna za Istrane, to je pa že nekoliko bolj čudno. — Mar mi Istrani ne plačujemo tudi državnih davkov? Med temi so gotovo tudi doklade za državne ceste: in o teh oziroma o državni cesti med Trstom in Koprom nam je potrebno nekaj govoriti.

Ni nam znano, komu je ta del ceste izročen v popravljaje; le toliko nam je znano, da je ta del državne ceste v najslabšem stanju. Sramota za državo, da pušča to cesto v tako slabem stanju, kakor je že nekaj let sem. Le dvojno je mogoče: ali dotični podjetnik, ki ima cesto v oskrbi, ne vrši svoje dolžnosti, ali pa mu uprava ceste ne da toliko denarnih sredstev, da bi mogel cesto prav popravljati. Mogoče je pa tudi, da tu ni nikakega nadzorstva.

Povejte nam, gospodje, katerim je ta cesta izročena v varstvo: ali ni sramotno, da se dandanes nahaja še državna cesta taka, kakoršna je od mosta pri mlinu Brandeissa do pokopališča v Lazaretu. Cesta je skoraj popolnoma enako visoka, ako ne nižja, nego leži polje okoli. Dalje sta jarka, kjer bi se morala na obe strani odtekat voda, tako v slabem stanju, da more voda, ker je jarek ne more požirati, teči po cesti. Kdo pa ne ve, kako visoko narašča vselej voda Bižana, ako je prišel le srednji nalič! Zato se ravno na tem delu ob času naličev gode že leta in leta nesreče; že dosti ljudi je zgubilo tu svoje življenje. A za vse to se ne zmeni uprava državne ceste. Ravno zadnjo nedeljo zvečer vračal se je neki gospod s 3 otroci in z vozom domov proti Kopru. Naenkrat mu je voda, ki je na vso moč drla po cesti, spodnesla voz, vzela istega konja in 9-letnega fantiča!! Prihitelo je sicer nekaj mož iz Bertokov v pomoč, a deček je moral umreti v vodi, gospodar pa, ki je komaj rešil sebe in druga dva otroke, je zgubil konja in voz.

Kdo je kriv temu? Gospodar, ki je vozil seveda. Pa, ako je moral domov, kjer mu je ležala bolna žena!! — Kaj bi ne bilo mogoče, da bi se ravno oni del ceste povzdignil vsaj 4 metre. Ne bilo bi polovico toliko stroškov, nego pa jih ima sedaj uprava za vedno popravljaje. Delavci sicer nasujejo cesto s kamenjem, a prva voda je pobere. In to se godi vsako leto vsaj 3—4 krat. — Čemu toliko stroškov vsako leto, ako bi se z nevelikimi stroški — če se povzdigne — odpravili vsi ti vsakoletni stroški. — S tem bi se pa tudi odvrnilo toliko nesreč, ki se gode vsako leto, da ne govorim o oviranju prometa.

Priporočam to stvar poslancem, kakor hitro se snidejo v deželnem zboru, in sicer vsem poslancem, tako slovenskim, kakor italijanskim, ker poprava te poti je zelo potrebna in nujna.

× Napadalec — napaden. O dogodku, katerega smo omenili že včeraj pod tem naslovom, nam pišejo iz Truške, okraja koperskega:

Na praznik sv. Jožefa dne 19. t. m. zvečer je bil neki Ivan Juras še ob 10. uri zvečer pri sv. Antonu v krčmi Ivana Krizmana. Ta mož je hud pristaš italijanske stranke in se živi le od hlapčevanja tej stranki. Po 10. uri se je mož odpravil od sv. Antona proti domu, v Truške. Dospevši domov, je menda slutil, da sedita v neki tukajnji krčmi dva narodnjaka: Anton Lovrečič in Ivan Branko. Brzkone ga je zgrabila jeza odpadniška in šel je po puško-dvocevko. In čakal je ona dva. Naša moža, ostavivša krčmo in idoča proti domu, zapazila sta na poti neko temno prikazen. In ko sta se približala, je počila dvocevka, ali sam Bog je očeval naša moža in jima rešil življenje. Lovrečič

— lep in pogumen možak — je skočil k napadalcu, zgrabil za puško in je udaril napadaleca, ranivši ga na glavo. Dne 20. t. m. so Jurasa odpeljali v bolnišnico. O stvari se vrši preiskava.

Take so naše kričeče razmere istrske. Ljudem našim pa bodi ta dogodek v svirilen vzgled, kako so izdajice svojega rodu, polni sovražstva do svoje krvi, zavedeni od sovražnikov naših, v nesrečo sebi in svojim bližnjim: prava javna nesreča. Res žalostna prikazen je oni, ki se je izneveril svojemu rodu! Tako žalostna prikazen, da je popolnoma opravičen rek, da vsako zločinstvo je možno odpustiti poprej, nego pa izdajstvo na svojem rodu!

Vesti iz Kranjske.

* Občinski svet ljubljanski je imel dne 21. t. m. svojo sejo, v kateri je mej drugim prišla v razpravo tudi stvar o prenapredbi ljubljanskega kolodvora. O dotičnem predlogu obč. svet. Pavlina je poročal obč. svetnik vitez Bleiweis, ter je bila sprejeta resolucija za centralni kolodvor, ki bi stal na mestu sedanjega državnega kolodvora.

Proga južne železnice bi se prelozila za novo topničarsko vojašnico. Po »Dunajski cesti« bi bil prostor do centralnega kolodvora določen za osebni promet, po nasprotni strani pa za tovarni promet.

Razpravljalo se je dalje o gradnji novega »mesarskega mostu« in je župan predložil načrte, po katerih bi most z obrežnim zidovjem in nekaterimi odškodninami posestnikom, katerih hiše oziroma dotične prostore bi morali odkupiti — stal 102.000 gld. Poročevalec Žužek je bil proti načrtu, ker bi se po njem zgradil most iz cementa, betona in železa, a taki mostovi da niso sigurni, ter je sam predložil načrt za železen most, ki bi bil dolg 33 metrov. Sklenili so, da se priredi lokalni ogled skupno z odborom za osuševanje barja, in se potem natančno določi, koliko se struga ljubljanske zóži in uglobi.

V tej seji so tudi soglasno določili, da se na mestni višji dekliški šoli ustanovi poseben trgovski tečaj za gojenke zavoda, pa tudi za dekleta, ki naredijo vsprejemni izpit iz matematike. Šolnina bo znašala 5 kron na leto.

* Umrli je Marija Moser, učiteljica v št. Vidu pri Vipavi, v deželni bolnišnici v Ljubljani.

* V mestni klavnici ljubljanski so pobili lansko leto 27.648 glav živine.

* Tajna kvalifikacija učiteljsstva odpravljena. C. kr. šolski svet v Logatcu je odpravil tajno kvalifikacijo.

Tako je prav, kajti po tajni kvalifikaciji je možna marsikatera zloraba in marsikatera krivica.

* Imenovanje. Gospod Ivan Vrhovec, profesor na novomeški gimnaziji, je za nadaljnjih pet let imenovan e. kr. konservatorjem centralne komisije za umetniške in zgodovinske spomenike.

* III. veliki redni koncert »Glasbene Matice« v Ljubljani bo v soboto, dne 7. aprila ob 8. uri zvečer v »Narodnem domu«.

Navihana goljuf. 22-letni Janez Bergant, ki je izučen tiskar, a mu delo ne diši, je prišel te dni k neki služkinji v Ljubljani, kateri je bila njegova mati birmanska botra. Tej je potrdil, kar jej je že preje pravila njegova mati, da namreč pri »Londopresident-u« dobi službo in sicer čisto gotovo. Gospod Murnik da mu je le poslal na dom »en cegele«, da mora iti njegova stvar še do cesarja in da mora zato še nekaj denarja naložiti. Potem pa ga morajo imeti v »landesprezidentovi« službi 20 let, če ne pa mu morajo dati 40 gld. penzije. Končno je apeliral na Urškino prijaznost, češ, da mu naj da 5 gld. »ne na posodo, ampak samo za preloziti«. Urška je šla prositi svojo gospodinjino na posodo in Janez je dobil zaželeno »kavejco«. Obljubil je denar vrniti prihodnje dni in res je zopet prišel k Urški. Denarja sicer ni prinesel, a pohvalil se je, da gre vsa stvar izvršno, da službo gotovo dobi, da pa potrebuje še 10 gld. Tudi te je dobil. Čez nekaj dni pa je prišel ves potrt k Urški ter jej ves v solzah tožil, da mu sorodnik še ni poslal z Dunaja denarja in da ne dobi službe, ako na »cegele« ne plača še 5 gold. Ker Urška ni imela denarja, posodila jej je nje usmiljena prijateljica Miska in Janez je imel zopet petak. Sedaj pa ga ni bilo več ni k Miski, ni k Urški. Urška pa je zvedela kmalo

na to, da je Bergant »lump eršte klose« in da je hodil »Murnika samo fehtat«. Zdaj je pa šla v cerkev in je molila, »da bi lumpa policaji prijeli«. To prošnjo jej je Bog tudi uslišal in Berganta je »snel« neki policaj, ki je Urškin sorodnik in kateremu je Urška povedala, da je Janezu Bergantu dala toliko in toliko, da dobi pri »landesprezidentu« službo. Navihani fant, ki je tudi svojo mater opeharil, da mu je dala 15 gl. »za štempele«, dobi sedaj začasno službo na Žabjaku.

Vesti iz Štajerske.

— Umrli je dne 16. t. m. pri sv. Jakobu v Slov. goricah gospa Terezija Platteis, veleposestnica na Ročici, dobra in blaga žena. N. v m. p.

— Sneg na Gor. Štajerskem. Okoli Aussee je snežilo minoli teden neprenehoma 48 ur ter je zapadel zelo visok sneg.

Vesti iz Koroške.

Šolske razmere na Koroškem. V »Miru« čitamo mej drugim te-le vrstice iz Guštanja:

»Res boleti mora zavednega rodoljuba, ko vidi, kako malo je še naše ljudstvo narodno probujeno. Temu pa so največj uzrok sedanje šole. Ker se v naših slavnihi šolah uči vse le nemško in se proslavlja nemštvo, se ni čuditi, da otroci, ko stopajo iz šole ne znajo slovensko čitati in pisati. Še manj pa marajo za slovenske knjige, ker, česar človek ne zna, za to se tudi ne briga! Umevno je tudi, da se taki otroci sramujejo slovenskega jezika in ga celo zaničujejo. Res žalostne razmere vladajo pri nas! To pa se ne predurjači tako dolgo, dokler v šolah ne bodo poučevali na podlagi materinega jezika. Vsakdo, ki ima zdravo pamet, mora spoznati, da prvi šolski pouk treba otroku podajati na podlagi materinega jezika. Tako se učijo Nemci, Lah, Francozi, pa tudi Turki in Kitajci«. — Da, da, vsi ti in še drugi se učijo tako, kar je seveda naravno, a pozabiti ne smemo postaviti, da vsi ti ljudje niso Slovenci v moderni Avstriji!

Tužna nam majka.

Ponesrečil je na Žingariči občesposlovani mož Janez Kumer, o »urkanju« drva. Na zelo strmeh in gladkem potu čez »Cimper« ni mogel zdržati sanij in je zadel ob drevo poleg pota, kjer so sani obvisle, on pa je odletel daleč navzdol in vsled hudih ran umrl na mestu. Sodnijsko raztelesenje je pokazalo, da so bila srce in pljuča raztrgana. Tudi na glavi je bil težko ranjen. P. n. d.

Razne vesti.

Papež o starosti. Te dni je papež sprejel več avstrijskih aristokratov: jeden teh mu je čestital na tem, da je tako zdrav in tako mladostno izgleda. Papež je odgovoril: Človeško življenje je v božjih rokah; vendar pa mislim, da z zmernostjo in previdno rabo svojih moči lahko dosežemo visoko starost. V moji domačiji ni nič nenavadnega, da dosežejo posamičniki starost sto let.

Pred promocijo umrl. Na Dunaju se je pripetil nastopni tragični slučaj: 24-letni Emil Jahrmutha, sin centralnega kajigovodje Dreherjeve pivarne v Schwechatu, je umrl dan popred, ko je imel biti promoviran doktorjem medicne. Umrli je na vnetju možganske mrene, ki je bilo posledica prenapornega učenja.

Brezkrajno sovražena slovenščina je časih vendar dobra. Dr. Julij Franzl vitez Vesteneck, bivši okrajni glavar v Litiji in deželni poslanec, ter znamenit politiški petelin, je bil svoje dni besen sovražnik slovenskega naroda in slovenskega jezika. Preganjali in zatirali je vse, kar ga je spominjalo na naše ime in Slovence bi bil rad kar z nogami pohodil in poteptal v zemljo kakor kakov strupen mrčes. A kakor se vsaka stvar masčuje, tako se je masčevalo tudi to »viteško« sovražstvo. Vitez Vesteneck je sedaj nameščen — kakor posnemljemo po »Slov. Narodu« — na raselbinski oblasti v Novem Yorku kakor to ima e slovenskega jezika. Slovenščina, ki jo je prej tako brezskrajno sovražil in preganjali ter jo skušal zatreti na lastnih tleh, mu sedaj služi kakor eksistenčno sredstvo v daljni Ameriki, mu daje ljubega kruhka. To je pač prst osode.

Ponesrečen princ. Stekel pes je ugriznil v Nici 3-letnega sina prince Moricea Hohendolhe-Schillingsfürsta, Klodvika. Dečka so poslali v Pasteurjev zavod v Parizu.

Brzjavna poročila.

Vspreh spravni konferenc.

DUNAJ 23. Večina listov sodi, da vspeh spravni konferenc opravičuje do dobrih nad. Nekateri označujejo vspeh kakor veliko povspespevanje dela za mir in povdarjajo splošno dobro voljo, ki se kaže za sporazumljenje. »Fremdenblatt« konstatuje, da je vprašanje rabe jezika na avtonomnih oblastih in preosnova deželne volilne reda smatrati kakor izločeno iz češkega prepira. Tudi glede zadnjega najvažnejega vprašanja — rabe jezikov na državnih oblastih — si nasprotja ne stoje več tako dijamentralno nasproti. Tudi »Neue Freie Presse« naglašja, da se je glede važnih prepirnih točk doseglo sporazumljenje, glede drugih so se stranke približale jedna drugi. »Neues Wiener Journal« beleži napredujoče zblizjevanje nasprotnih si nazorov. »Reichswehr« pravi, da vspeh vzbujja zopet vero na parlamentarno Avstrijo. »Extrablatt« se nadeja od pravne konferenc, da končno dospemo na zaželeni cilj narodnega mira. »Wiener Tagblatt« pravi, da je določitev načrta za preosnovo deželne volilne reda pozitiven vspeh.

Nov tajni svetnik.

DUNAJ 23. (K. B.) Cesar je podelil sekejskemu načelniku železniškega ministerstva, Ludviku Wrbi, dostojanstvo tajnega svetnika.

Dvor cesaričine-udove Štefanije razpuščen.

DUNAJ 23. (K. B.) »Wiener Zeitung« objavlja poroko cesaričine-udove Štefanije z grofom Elemerjem Lonyayem, ki se je izvršila v Miramaru dne 22. marca. S cesarjevim ročnim pismom od dne 22. t. m. se dvor cesaričine-udove razpušča in členom istega so podeljena odlikovanja z redi v priznanje njih zvestega in udanega službovanja. Mej drugimi je odlikovan najvišji dvornik grof Edvard Choloniewski-Myszkza z redom železne krone I. vrste, višja dvornica grofica Ema Gondrecourt z velikim križem Elizabetinega reda in dvornice: grofinja Terezija Palffy, grofinja Sidonija Chotek in grofinja Melanija Szechenyi ter dvorna predstojnica grofinja Elizabeta Coudenhove z Elizabetinim redom I. vrste. Istočasno se je določila sestava dvora za nadvojvodinjo Elizabeto Marijo: mej drugim je grof Bellegarde določen višjim dvornikom in grofica Coudenhove za dvorno predstojnico.

Člen gosposke zbornice Nikolaj Dumba umrl.

DUNAJ 23. (K. B.) Umrli je danes v Budimpešti Nikolaj Dumba, tajni svetnik in člen gosposke zbornice. Zadel ga je kap.

Vojna v južni Afriki.

Vspreh Angležev pri Lobatski.

LONDON 22. (K. B.) »Reuter« javlja iz Lorenzo Marquez: Brzjavke lista »Standard and Digger News« iz Pretorije od dne 17. t. m. naznanja o boju pri Lobatsi. Angleži so morali bežati. Buri niso imeli nikakih zgb. Ujeli so 4 Angleže in so se polastili streljiva, konj in pušek.

LONDON 22. (K. B.) »Reuter« javlja dne 16. t. m.: Včeraj je prišlo do hudega spopada. Buri so ujeli poročnika Chapmanna in so se polastili več zabojev streljiva. Končno so morali Angleži bežati. Imeli so izdatne izgube. Popoldne so Buri obnovili napad, na katerem je bil poročnik Tyler ubit.

Izdatne izgube Angležev.

LONDON 15. Iz Kroonstadta brzjavljajo dne 20. t. m.: Med Buri pod poveljstvom Oliverja in Angleži pod generalom Gataere je prišlo pri Bethuglie do boja. Angleži so bili odbiti in so imeli izdatne izgube. Buri so tudi ujeli mnogo Angležev.

LONDON 22. »Reuter« javlja: Brzjavka od dne 20. t. m. iz Kroonstadta, da Buri zbirajo tam mnogo vojaštva.

Trgovina in promet.

Denarni trg

na Dunaju je nespremenjen. Privatni eskompt je znašal zadnje dni 4 3/4 %. — Gibanje na dunajskem glavnem zavodu »avstro-ogerske banke« je bilo glede vlog in glede zapadlosti omejeno.

Gospodarski polom v Drinopolju.

Kakor poroča avstro-ogerski konzul v Drinopolju, vlada v tamošnjem vilajetu huda kriza. Vsa kupčija miruje, denarja je čedalje manj, kmečko ljudstvo trpi lakoto. Oblasti pobirajo z dovoljenjem vlade prispevke, da lajšajo bedo prebivalstva. Le dobra žetev zamore popraviti žalostne razmere.

Črnogorske finance.

Ruski državni svetnik Müller je dovršil svoje študije o črnogorskih financah. Te študije so trajale dva meseca ter jim bodo sledile reforme na vseh poljih javne uprave. Konečno je še Müller prepotoval črnogorske obale ter preiskal razna trgovinsko važna vprašanja.

Odprava izvoznih premij za sladkor.

Nedavno je zborovala na Dunaju avstro-ogerska trgovinska in carinska konferenca. Posvetovanja so se udeležili odposlanci nemške vlade; predmet posvetovanja pa je bil predlog francoske vlade o odpravi izvoznih premij za sladkor.

Avstrijski trg za železnino.

Vsled stavke premogarjev so morale fužine za železo omejiti svoje delo. Nekaj časa so zamogle velike industrije dati iz svojih zalog blaga, kolikor so ga zahtevali izdelovalci strojev in drugi konsumenti. Ko so pa bila skladišča izpraznjena, morale so tovarne za stroje kupovati potrebno železo iz druge roke, t. j. od trgovcev. Ti so seveda uporabili ugodni položaj ter zvišali ceno železu po 1 c/o 1 1/2 K od q. Vsled tega slišimo na vsej črti o zvišanju cen železu. To pa velja seveda le za gotovo blago; za poznejše obroke niti ne določajo cen, ker je položaj docela nejasen, dokler se ne reši vprašanje o kartelu.

Do kartela pa še je daleč, ker na Ogerskem ne store ničesar, kar bi omogočilo zvezo avstrijskih in ogerskih producentov.

Trgovinske vesti.

Budimpešta 23. Pšenica za oktober K. 7.73 do 7.74. Pšenica za april K. 7.53 do 7.54 Rž za oktober K. 6.57 do 6.58. Rž za april K. 6.34 do 6.36 Koruza za juli K. — do —. Koruza za maj 1900 K. 5.33 do 5.34. Oves za oktober K. — do —. Oves za april K. 4.93 do 4.95.

Pšenica: ponudbe zmerne, povpraševanje slabo, trdno. Prodaja: 15.000 met. stot. 5 st. višje Vreme: sneg.

Hamburg 23. Trg za kavo. Santos good average za mare 36.25 za maj 36.75, za september 37.25 za december 38.— Denar.

Havre 23. Kava Santos good average za februar 50 k. frankov 44.—, za juli 50 k. frankov 44.75.

Dunajska borza dne 23. marca.

	danes	včeraj.
Državni dolg. v papirju	99.25	99.30
„ „ v srebru	99.10	99.10
Avstrijska renta v zlatu	98.30	98.20
„ „ kronah 4%	99.50	99.45
Kreditne akeije . . .	235.10	235.40
London 10 Lsr. . . .	243.—	242.95
20 mark	23.72	23.70
Napoleoni	19.29	19.29
100 italijanskih lir . .	90.20	90.15
Cekini	11.37	11.37

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od

Alessandro Levi Minzi v Trstu

Piazza Rosario 2. (šolsko poslopje).

Bogat izbor v tapetarijah, zrealih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti stavijo se na brod ali železnico brez da bi se za to kaj zaračunalo.

Velika zaloga
solidnega pohištva in tapecarij
od
Viljelma Dalla Torre v Trstu
Trg San Giovanni hč. 5. (hiša Diana).
Absolutno konkurenčno ceno.
Moje pohištvo donese srečo!

Prodá se lepa in prostrana
kavarna
pod ugodnimi pogoji. Ponudbe na Božo Mijić, posredovalec na Reki.

Naročnikom!

Ker se bliža drugo četrletje, začeli smo večeraj razpošiljati cenj. naročnikom poštne nakaznice, na katerih je tudi razvidno, koliko tui kdo zaostanka. Prosimo torej, da se te nakaznice blagovoljno porabijo o pošiljanju naročnine. Uprava »EDINOSTI«.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvt. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena premirno znižuje. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gld. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvt.

Zaloga likerjev v sodčih in buteljkah.

Perhauc Jakob ulica Acquedotto 8
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerné.

Krème.

Pirih Ivan ulica Media št. 3., toči črna in bela vina in pivo prve vrste kuhinja izvrstna, cene zmerné.

Lozić Jurij Androna S. Lorenzo (za magistratom). Zaloga pristnega dalmatinskega vina po najnižjih cenah. Razprodaja od 5 litrov naprej. Na zahtevanje se pošilja na dom in na deželo.

Potočnik Fran ima gostilno v ulici Irene št. 2., toči istrsko, dalmatinsko in belo vipavsko vino ter Steinfeldsko pivo vsaki čas mrzel jedi. Odprto vedno do polnoči.

Obuvala.

Rehar Peter ulica Riborgo št. 25. Velika zaloga in delavnica vsakovrstnega obuvala po naročbi.

Pekarne in sladčičarne.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pekarna in sladčičarna, svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Ivan Pahor ulica Conti št. 2 ima veliko pekarno in sladčičarno 3 krat na dan svež kruh. Prodajalnica moke ter sprejema naročbe za vsakovrstno fino pečivo za bližajoče se praznike ter druge svečane prilike. Se priporoča cenj. trgovcem za zalaganje kruha. Cene zmerné postrežba točna.

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni »Commercio« in »Tedesco« ki sta shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi častniki.

Zaloga dog in sodarski mojster.

Abram Fran Ulica S. Francesco št. 2
Trgovca z dogami in sodarski mojster, izdeluje vsakovrstne sode in posodo. Delo solidno, cene zmerné.

Trgovci.

Fran Hitty Ulica Barriera vecchia št. 13
prodajalnica vsakovrstnega manufakturnega blaga in drobnarij. Na zahtevanje se pošiljajo vzorci tudi na deželo.

Novak Mihalj trgovec, ulica Sv. Caterina št. 9, priporoča svojo zalogo kolonialnega blaga na debelo in na drobno. Razpošilja na deželo proti povzetju.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici del Torro št. 12
priporoča svojo dobro preskrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Mlin na par.

Valentin Škočir ima v ulici Giulia št. 309 mlin na par, kjer melje vsakovrstne turske moke. Trgovcem pošilja na dom točno in po najnižji ceni. Za zasebnike melje po nizki pristojbini. Za kakovost blaga se jamči.

Podučevanje jezikov.

Jurca Katinka v ulici Valdivio št. 17
I. nads. podučuje doma ali zunaj francoski, nemški, slovenski in italijanski jezik v najkrajšem času po najnovejših metodah.

Civilni in vojaški krojači.

C. kr. privilegirani kroji vsakemu ko razumijemo kroji
Martin Poveraj v Gorici na Travniku št. 241. n. ima izborni zalogo vsakovrstne blaga za obleke iz inozemskih in avstrijskih tovarn in gotovih oblek, dežnikov in sobnih plaščev za vsako sezono. Vse po najnovejši modi.

Voščene sveče.

J. Kopač svečar v Gorici ulica Sv. Antona št. 7 izdeluje sveče iz pristnega čebelnega voska. Za pristnost jamči s 2000 k. Za obilne naročbe se priporoča prečistiti duhovščini, cerkvenim oskrbnikom ter slavnemu občinstvu.

Voščilo (biks) in usnje.

Glavno zalogo voščila (biksa) družbe sv. Cirila in Metoda in tvorniško zalogo vsakovrstnega usnja ter vseh potrebnih za čevljarje ima Ivan Drufovka v Gorici na Travniku št. 5. Podružnica v Sezani in Komnu. Naročbe se točno izvrše.

Pohištvo in meblji.

Novoporočenci pozor! Velika zaloga vsakovrstnega pohištva, mebljev, okvirjev, ogledal, stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapetacijami in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsakovrstnih naročil v vsi to stroko spadajočih del. Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14. Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

ZALOGA POHIŠTVA IN GLEDAL

Rafaela Italia

TRST - Via Malcan'on št. 1 - TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, žimnice in peresnice, ogledal in železnih blagajni, po cenah, da se ni bati konkurence.

Št. 39.

Podgradska posojilnica in hranilnica, registrirana zadruga z neomejenim poročtvom, vabi na

občni zbor,

ki bo v Podgradu dne 5. aprila 1900. ob 2½ uri popoldne v zadrugi pisarni. Dnevni red: 1. Poročilo starešinstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Potrjenje letnega računa. 4. Določitev nagrad, odškodnin in daril v smislu § 20. zadrugnih pravil. 5. Izvolitev starešinstva, nadzorstva in razsodništva. 6. Eventuelni predlogi.

Podgrad, dne 16. marca 1900.

Starešinstvo.

Opazka. Ako bi ob določeni uri ne bil zastopan v smislu § 49. zadrugnih pravil zakoniti broj zadrugnikov, obdržaval se bo občni zbor z istim dnevnim redom, isti dan ob 3. uri popoldne, kateri sme brezpogojno sklepati.

Spedijska poslovnica

Gašpar Hvalič v Gorici v ulici Morelli št. 12.

se toplo priporoča Slovincem v mestu in na deželi za prevažanje vsakovrstnega blaga in pohištva v vse kraje.

Nov zaprt voz za prevažanje.

Dostavljen nepoškodovanega blaga se zagotavlja.

!!Nezaslišano!!

191 predmetov za samo 2. gld. 10 kr.

- 1 krasna pozlačena ura, jamčena tri leta.
- 1 pozlačena verižica.
- 1 krasen etui za smodke.
- 1 fino toaletno obrobjeno zrclo s pokrivalom.
- 1 notes vezan v angleško platno.
- 1 oprava zapestnih gumbov iz double-zlata I. vrste.
- 1 oprava naprsnih gumbov iz double-zlata I. vrste.
- 1 par uhanov iz double-zlata I. vrste z vdelanimi biseri.
- 1 zelo koristna pisalna oprava.
- 1 toaletno milo prijetne vonjave.
- 12 najboljših jeklenih peres.
- 25 finih pisarnih zavitek.
- 25 pol finega pisarnega papirja in 50 koristnih predmetov za gospodinjstvo.
- Imenovanih 191 krasnih predmetov razpošilja samo za 2 gold. 10 kr. (ura sama stane toliko) švicarska izvozna trdka

H. SCHEUER, Krakovo

Josefsgasse št. 46.

Kar ne ugaja, se sprejema nazaj v teku 8 dni. Ilustrovani ceniki zastoj in franko.

Prva slovenska

izdelovalnica mrežic

za plinovo luč (Auer)

Javljam slavn. občinstvu, da sem odprl svojo izdelovalnico in prodajalnico nepregorljivih mrežic za plinovo luč (Auer) na vogalu

Piazza Negozianti in Via dell' Arsenal

Uvažuje geslo:

Svoji k svojim

se priporočam za obilne naročbe.

Dragotin Vitez

SEMENA

z nasadov evetle, travnikov itd.

tvrdke Wolfner & Weisz

na Dunaju

po cenah, da se ni bati konkurence.

Zaloga v Trstu:

Roberto Bambule

cvetličar

v Via delle Torri (Palača Diana).

Fran Wilhelmov

odvajajoči čaj

od

Frana Wilhelm

lekarnarja v Neunkirchen

(Spodnja Avstrija).

Se dobiva v vseh lekarnah v zavitku po 1 gld. av. velj.

Costilna

Andemo de Franz

Via della Geppa št. 14.

toči izvrstno belo vipavsko ter istrsko in dalmatinsko črno vino. Dobra kuhinja, domače klobase. Costilna je odprta vedno do 1. ure popoldne. Za obilen obisk se priporoča

Jožef Furlan.

V Ajdovščini

se prodaja hiša št. 115 s se zaprtim dvoriščem, kletjo, hlevom ter 160 sežnji travnika. V hiši se nahaja sedaj gostilna. Radi lepe lege je ta hiša pripravna za vsako obrt.

Ponudbe na: H. Stibel, Trst, ulica S. Giacomo št. 3, Corso.

Srebrno uro

je zgubil dne 7. marca t. l. neki ubog delavec iz Istre na poti od Ricmanj do domobranske vojašnice (Rocol). Pošten najditelj se pozivlja, da jo prinese proti primerni nagradi upravi našega lista.

100 do 300 goldinarjev

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika z razpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srčk. Ponudbe pod naslovom Ludwig Oesterreicher v Budimpešti, VIII Deutshegasse, 8.

OBUVALA!

Pepi Kraševac

pri cerkvi Sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo).

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospode, gospe in otroke.

Pošne naročbe se izvrše v tistem dnevu. Odpošiljatev je poštne prosta.

Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največje natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se uljudno priporoča

Josip Stantič

čevljarji mojster

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrirano društvo z omejeno zavezo,

v Gorici

Gosposka ulica hšt. 7., I. nadstr.

v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsacega, če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4½%, ne da bi se odbijal rentni davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na manjše po 6% in na vključbe po 5½%. Uraduje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1899. okroglo K. 1,400.000.

Postno-hran. račun št. 837.315.

Prihod in odhod vlakov.

Južna železnica.

Odhod iz Trsta:

6.20 pdp. omn.	Nabrežina, Červinjan, Benetke
8.— " brzovl.	Dunaj, zveza z Reko
8.25 " " " " " "	Nabrežina, Videm, Benetke, Rim
9.— " omn.	Nabrežina, Videm, Benetke, Verona
9.55 " pošt.	Dunaj, zveza Budapest in Zagreb
12.45 pop. omn.	Kormin, zveza Červinjan, Benetke
4.35 " " " " " "	Nabrežina, Videm, Benetke, Rim
5.30 " " " " " "	Benetke (via Červinjan in via Videm) Rim (via Bixij) naravnost.
6.25 " pošt.	Dunaj, zveza z Reko
8.15 zveč. brzovl.	Kormin
8.15 " " " " " "	Dunaj, zveza s Peštom, Reko
8.45 " meš.	Nabrežina, Videm, Benetke
9.45 " " " " " "	do Mürzschlaga
6.10 " " " " " "	(samo ob sredah) ekspres v Ostende

Dohod v Trst:

6.56 pdp. meš.	iz Mürzschlaga, Beljaka itd.
7.33 " " " " " "	iz Italije, Kormina, Nabrežine
8.45 " brzovl.	iz Kormina
9.28 " " " " " "	Dunaj, zveza s Pešto, Mnihim
10.25 " pošt.	Dunaj, zveza z Reko
10.40 " brzovl.	iz Italije preko Kormina
11.20 " omn.	iz Benetke (via Červinjan)
5.35 pop. pošt.	Dunaj, zveza z Gorico
7.45 zveč. omn.	iz Italije preko Kormina
8.30 " brzovl.	iz Italije preko Kormina
9.— " " " " " "	Dunaj, zveza z Reko
11.35 " omn.	iz Italije preko Kormina
10.38 pdp.	(samo v sredo) ekspres iz Ostende

Državna železnica.

Odhod od Sv. Andreja

6.30 pdp.	Hrpelje, Ljubljana, Dunaj, Beljak
8.45 " " " " " "	Hrpelje, Rovinj, Pulj, Dunaj
4.50 pop.	Hrpelje, Divača, Rovinj, Pulj, Dunaj
7.45 " brzovl.	Pulj, Divača, Beljak, Dunaj
2.30 " " " " " "	Hrpelje, Divača (samo ob nedeljah in praznikih)

Dohod k sv. Andreju.

8.05 pdp.	Divča
9.35 " " " " " "	Pulj, Rovinj
11.15 " " " " " "	Hrpelje, Ljubljana, Dunaj
6.15 zveč.	Pulj, Rovinj, Dunaj, Ljubljana
9.50 " brzovl.	Pulj, Rovinj, Dunaj
9.25 " " " " " "	Hrpelje, Divača (samo ob nedeljah in praznikih)

Odhod in prihod parnikov.

V Zavrje preko Sv. Marka, Šklednja, Sv. Sobote, Milj ob 7.15, 9, 11.30 predp. 2.15 pop. Prihod 8.—, 10.— predp. 12.10, 3.25, 4.45 pop.

V Milje 8 (pošta), 9.30, 12 (pošta) predp. 2.30, 4.15 (preko Sv. Marka) 6.15 pop. Prihod 7 (preko Sv. Marka), 8, 9.30 (pošta) predp.; 1.30, 3.30 (pošta), 5.30 pop. Ob ned. in prazn. 8 (pošta), 9.30, 12 (pošta) predp.; 3.—, 4.30, 7.15 pop. Prihod: 6.30 (preko Sv. Marka) 8.—, 9.30 (pošta) predp., 2.—, 3.45 (pošta) 6.30 pop.

V Koper 7.50 predp., 12.05 (pošta) 3.—, 4.15 (pošta) pop. Dohod 6.45, 9.— (pošta) predp. 1.30, 3.— (pošta). Ob ned. in prazn. 7.50 predp., 12.05 (pošta), 5.— pop. Dohod: 6.45, 9.— (pošta) predp., 4.— (pošta) pop.

V Piran preko Izole 12.30, 3.— pop. Dohod preko Izole 6.30, 7.— predp. Ob ned. in prazn.: 11.30 in opoldne. Dohod: 6.30, 7.— zjutraj (parnika »Istria« in »Portorose«.)

V Umag vsak dan razun nedelj ob 4 pop. Dohod 6.— zjutraj.

V Rovinj preko Pirana, Cittanove, Poreča vsaki pond., sredo, petek 7.30 zj. Dohod torek, četrtek, soboto ob 7. uri zjutraj.

V Pulj preko Pirane, Cittanove, Salvore, Poreča, Vrsara, Rovinja in Fasane ob 6.45 zjutraj vsak dan. Dohod 2 pop.

V Miramar 10.45 predp. 3.15 pop. Dohod 1.30 6 pop.

Furlanska železnica.

Odhod iz Trziča:

7.48 pdp., 1.53, 6.25 pop. preko Červinjana v Italijo

10.42 " in 10.48 zvečer do Červinjana.

Dohod v Trzič:

7.20, 9.45, predp., 5.48, 10.33 pop. iz Italije preko Červinjana, 1.35 pop. iz Červinjana.

FILJALKA BANKE UNION V TRSTU

e peča z vsemi bančnimi in menjalnimi posli, kakor:

a) Vsprejema uplačila na tekoči račun ter jih brestuje:

Vrednostne papirje:

po 2½%	proti 5 dnevnih odpovedi
2½%	" 12 " "
3½%	" 4 mesečni " "
3½%	" 8 " "
3½%	" 1 letni " "

Napoleone:

po 2%	proti 20 dnevnih odpovedi
2½%	" 40 " "
2½%	" 3 mesečni " "
3%	" 6 " "

Tako obrestovanje pisem o uplačitih velja od 25 oziroma 2. avgusta naprej.

b) Za giro-conto daje 2½% do vsakega zneska; izplačuje se do 20.000 gld. a cheque; za več zneske treba avizo pred opoldanskim borzo. Potrdila se dajajo v posebni uložni knjižici.

c) Zračuna se za vsako uplačilo obresti od dne uplačila in naj se je to zgodilo kateri si budi uradnih ur. Sprejema za svoje conto-currentiste, inkase in račune na tukajšnjem trgu, menjice za Trst, Dunaj, Budimpešto in v drugih glavnih mestih; jim izdaja nakaznice za ta mesta ter jim shranjuje vrednostne papirje brezplačno.

d) Izdaja vrednice neapeljske banke, plačljive pri vseh svojih zastopnikih.

e) Kupuje in prodaja vsakovrstne vrednostne papirje ter iztirjava nakaznice, menjice in kupone proti primerni proviziji.